

VERHALEN VAN DE WIJZEN - ONMETELIJKE GEBODEN

Vijf Speciale Geboden

JEREMIAH MICHAEL.

Dit artikel verscheen oorspronkelijk in het Engels in Messiah Magazine 10, (First Fruits of Zion, 2015).

Vertaald en elektronisch geplaatst met toestemming van First Fruits of Zion (www.ffoz.org).

Vertaald door Gert Nuyens.

Bijbelteksten komen uit de NBG-vertaling 1951, tenzij anders vermeld.

Copyright © 2015 First Fruits of Zion - JEREMIAH MICHAEL

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Contact info: nuyensgert@gmail.com

VERHALEN VAN DE WIJZEN – ONMETELIJKE GEBODEN

In de inleiding van deze serie, heb ik de lezer kennis laten maken met de wereld van Joodse literatuur, of de Mondelinge Torah. Ik vergeleek de Mondelinge Torah met een huishouden, met de halachische (wettelijke) kant van de Joodse literatuur zijnde de serieuze kant van de familie en de agadische (homiletische) kant zijnde de vrijgevochten kant van de familie.

In dit artikel gaan we kijken naar de Mishnah, de fundamentele juridische tekst van het Jodendom samengesteld in de tweede eeuw GJ¹ door Rabbi Yehudah HaNasi, en gaan we een tekst van deze halachische, meer serieuze kant van de familie, nader onderzoeken.

Om onze tekst uit de Mishnah te introduceren, moeten we ons even voorstellen dat we de moderne Israëliische boeren zijn. De oogst komt aan zijn einde, en we genieten van een heerlijke Israëliische wijn. We kijken over het veld en zien de maaidorsers hun laatste rondes maken, de graankarren beëindigen hun zigzaggen door de velden en de graanvizels die hun machtige armen terugtrekken. Het enige dat overblijft is een kaal veld dat zich voorbereidt voor een rust als het wacht op de volgende ronde van zaaien en oogsten.

Echter, we merken iets op over onze Israëliische velden waardoor het zich onderscheidt van niet-Israëliische velden: De hoeken van onze velden zijn niet-geoogst.

Om te begrijpen waarom de randen van onze velden niet afgedaan en volledig vergaard worden, moeten we het concept van pe'ah (“hoek”, פאה) uitwerken. Het idee om de hoeken van de Israëliische velden niet-geoogst te laten, komt direct uit de Bijbel:

Wanneer gij de oogst van uw land binnenhaalt, zult gij de rand van uw veld niet geheel afmaaien, en wat nog is blijven liggen van uw oogst, zult gij niet oplezen. ... dit zult gij voor de armen en de vreemdelingen laten liggen: Ik ben de Here, uw God.

Leviticus 19:9-10

---

¹ GJ = Gangbare Jaartelling

Het gebod van *pe'ah* is één van de vijf geboden dat de aandacht trok van de Wijzen en op zijn beurt een punt van discussie werd in de pagina's van de Mishnah. Volgens de Mishnah, specificieren deze vijf speciale geboden geen specifieke maat. Het is dit gedeelte van de Mishnah dat we zullen onderzoeken in dit artikel. Laten we eerst eens kijken naar de woorden van de Wijzen uit de Mishnah met betrekking tot deze speciale geboden, evenals verschillende gelijkaardige geboden die zijn opgenomen met hen, en dan zullen we onderzoeken wat het betekent voor deze geboden dat ze geen maat hebben:

Dit zijn de dingen die geen maat hebben: De hoek van het veld, het offer van de eerstelingen, opgaan naar een pelgrimsfeest, daden van goedheid, en de studie van de Torah. Dit zijn dingen waarvoor een persoon een beloning krijgt in deze wereld, maar waarvan het principe blijft voor hem in de komende wereld: het eren van je vader en moeder, daden van goedheid, vrede brengen tussen een mens en zijn medemens, en de studie van de Torah is gelijk aan hen allemaal.
m.Pe'ah 1:1

Wat betekent het dat "deze dingen hebben geen maat"? Het betekent gewoon dat deze geboden zijn waarvoor de Torah geen voorgeschreven verplichte limiet geeft. Bijvoorbeeld, hoe vaak moet ik naar Jeruzalem gaan voor het pelgrimsfeest? De Torah zegt het niet. Hoe vaak moet ik aardig zijn om aan het gebod van "daden van vriendelijkheid" te vervullen? Nogmaals, de Torah specificeert het niet.

De Wijzen zagen de geboden als kansen om onze liefde voor God in een grenzeloos en tastbare manier weer te geven. Natuurlijk zijn al de geboden van God bijzonder en moeten ze ongehinderd nageleefd worden; maar omdat de Torah geen verplichte limieten opgeeft voor deze vijf geboden die opgesomd zijn in de Mishnah, vingen ze de aandacht van de Wijzen.

Net als deze vijf geboden die vermeld staan in de Mishnah die geen limiet hebben, zijn er veel dingen in ons leven onmetelijk. Wij houden van onze kinderen en echtgenoten zonder beperking, we trachten te leven zonder maat, en we duwen de grenzen altijd verder met het tonen van liefde aan onze medemens.

Laten we elk van deze geboden eens onder de loep nemen en er zo veel mogelijk betekenis proberen uit te halen.

De hoek van het veld

Het eerste gebod opgesomd in onze tekst uit de Mishnah is de instructie om de hoek van het veld niet-geoogst te laten. Dit gebod is ingebed in een deel van de Torah bekend als de Heiligheid Code (Leviticus 18-22). De Heiligheid Code ligt als een vruchtbaar veld in de Torah. Dit gebod van pe'ah om de hoeken van zijn veld voor de armen te laten is te vinden naast dergelijke verheven geboden als “Heb uw naaste lief als uzelf” (Leviticus 19:18) en “Gij zult niet stelen, gij zult niet liegen en gij zult elkander niet bedriegen” (Leviticus 19:11).

De oude Israëlitische economie was gebaseerd op landbouw. Degenen met de rijkdom (de velden) werden verwacht door God om een deel van hun inkomsten (de oogst) voor de armen te laten. In essentie, het gebod voor boeren om de hoeken van het veld te laten voor de armen staat voor het idee van de Torah van herverdeelde rijkdom; het geeft ons ook een momentopname in Gods ideale economie.

Het gebod van pe'ah toont de prioriteit aan die wordt gegeven aan de armen en terneergeslagen van de samenleving in de economie van God. De armen worden door God niet verwacht om te bedelen voor voedsel of om uit te kijken naar een aalmoes; in plaats daarvan worden de rijken opgedragen door God om voorzieningen te maken voor de armen. Waarom kan de boer niet gewoon de hoeken van het veld oogsten en de opbrengst ervan laten liggen zodat de armen dit kunnen komen halen en verzamelen? Simpel gezegd, opdat de armen niet zouden in verlegenheid gebracht worden door hun nederige status. Door hen in staat stellen om deel te nemen aan de oogst (bij wijze van spreken), dan zouden ze het gevoel hebben alsof ze in het werk hadden gedeeld. In een moderne zin, het geeft de armen het gevoel van aandeelhouders in de opbrengst.

In de afgelopen eeuw (met dank aan de industriële revolutie) is de Westerse cultuur verschoven van een overwegend agrarische samenleving naar een stedelijke. Velen van ons vandaag de dag

hebben het beroep niet meer om de grond te bewerken of om producten te laten voortbrengen uit haar rijke grond. Dit wil echter niet zeggen, dat wij niet in staat zijn om de geest achter dit gebod te houden.

We kunnen de geest van dit gebod behouden door aan de armen te geven op een manier dat hen niet tot schaamte of verlegenheid zou leiden. Tijdens mijn opgroeien werd dit concept mij ingeprint omdat mijn ouders een perfect voorbeeld zetten door aan de armen te geven op een waardige manier. Toen mijn ouders gemeentelijke leidinggevendenden waren, stelde zij een praktijk in werking in onze gemeente genaamd "liefdadigheid met waardigheid". Het idee achter dit initiatief was om een weg te vinden voor de minder bedeelden in onze gemeente om maaltijdcheques, cadeaubonnen, of boodschappen aan te bieden op een niet-publieke manier.

Net zoals mijn ouders waren, moeten we altijd op de uitkijk staan om de hoeken van ons veld (als het ware) open en niet-ge oogst te laten voor de armen, zodat zij vrij van schaamte kunnen sprokkelen.

Het eerstelingen offer

Het eerstelingen offer, zoals het gebod van pe'ah, is een landbouwkundig gebaseerd gebod. De oude Israëliet zou een mand nemen vol met de lekkerste eerstelingen van het fruit en granen, die zijn gebied had geproduceerd en ze brengen naar de priester in de tempel in Jeruzalem. Daar zou hij zijn mand omhoog heffen en een verklaring van lof aan God maken. De verklaring volgde de geschiedenis van Israël vanaf de tijd van Laban tot Gods verlossing van Israël uit Egypte.

Alleen de zeven soorten van het land van Israël vallen onder de categorie van het eerstelingen offer. De zeven soorten van het land Israël zijn:

- tarwe
- gerst
- druiven
- vijgen
- granaatappels

- olijven
- dadels

Het volk van Israël werd opgedragen om alleen de beste van deze vruchten en granen te brengen. Omdat deze producten Israël vertegenwoordigden, zou de inhoud van de oude Israëlitische's eerstelingen mand een microkosmos geweest zijn van het land Israël.

In het oude Israël weerspiegelde de eerstelingen offerande een tijd van nationale vreugde. Volgens Joodse traditie stroomden de mensen naar Jeruzalem als een rivier naar de oceaan. De heilige stad werd uitgebreid naar links en rechts met de enthousiaste boeren die waren gekomen om hun eerstelingen naar de tempel te brengen. De koeien die de grotere eerstelingen offers droegen hadden hun hoorns bedekt met goud, en kransen werden op hun hoofd geplaatst. De mensen zongen en dansten hun weg op en neer de heuvels van Judea als zij kwamen om het beste van het land te geven aan God.

Het land dat God met zoveel genade gegeven had aan het volk van Israël werd nu gebruikt in de vreugdevolle aanbidding van Hem. Het eerstelingen offer was een manier voor de Israëlieten om God te aanbidden met het beste van hun inspanningen, wat voor de oude Israëliet het beste van zijn velden, wijngaarden, bossen en boomgaarden zou zijn. Onze ambities vandaag kan er anders uitzien, maar het principe blijft hetzelfde: het beste van onze "velden" behoort tot de HEER.

Opgaan naar een pelgrimsfeest

Net zoals het eerstelingen offer gepaard ging met grote vreugde en fanfare, zo was ook de klim naar Jeruzalem tijdens de drie pelgrimsfeesten van Sukkot (Loofhutten), Shavu'ot (Pinksteren), en Pesach (Pascha). God gebod alle Israëlitische mannen om voor hem te verschijnen tijdens deze feesten. De mannen van Israël werden bevolen om een cadeau te brengen voor God op basis van hun financiële middelen. De mensen brachten hun offers naar de tempel, en zij verheugden zich met grote vreugde en heilige razernij. Jeruzalem gonsde met meer dan een miljoen pelgrims die tijdens de pelgrimsfeesten kwamen. Men kan zich voorstellen dat

de stad gebouwd op een heuvel overliep met mensen als een overvolle beker wijn.

Tegenwoordig zijn we niet in staat om dit gebod te vervullen als gevolgd van de afwezigheid van de Tempel. We kunnen er echter wel voor oefenen. Het maken van reizen naar Israël tijdens de pelgrimsfeesten is een geweldige manier om ons voor te bereiden op de grote bedevaart, dat zal plaatsvinden in de laatste dagen wanneer we allemaal zullen opgaan naar Sion op de roep van onze Messias.

Israël heeft pelgrims nodig om haar te komen bezoeken. De mensen hebben fanatieke volgelingen van Yeshua nodig om te komen en om hen te bedienen. De wegen (zowel zand en beton) verlangen naar degenen die zeggen: “Komt, laten wij opgaan naar de berg des Heren, naar het huis van de God Jakobs” (Jesaja 2:3). De oude muren hunkeren om te weerklinken met de echo's van lof van de lippen van Gods volk. De meren, rivieren en oceanen willen onze ziel te vernieuwen. De velden zwaaien en buigen hun oren wachtende op horden van mensen om te komen en te helpen met de oogst.

Het kan zijn dat een persoon de pelgrimstocht naar Israël maar één keer in zijn of haar leven kan maken, maar die reis zal dan voor die persoon voor de rest van zijn of haar leven bijblijven.

Daden van goedheid

Iedereen heeft op een bepaald moment in zijn of haar leven een beetje goedheid nodig. Alle schepselen van God, groot en klein, tonen de goedheid over hun minder fortuinlijke broeders op de één of de andere manier. Wat hadden de wijzen voor ogen i.v.m. "daden van goedheid"?

Alle liefdadigheden, met geld of niet, zijn lovenswaardig; echter een paar handelingen worden als extra speciaal beschouwd. De Wijzen geloofden dat de ultieme daden van goedheid dat een persoon kan doen is: de zieken op bezoeken, gastvrijheid tonen, ervoor te zorgen dat de doden een fatsoenlijke begrafenis krijgen, rouwenden troosten, en het blij maken van een bruid.

Hoe kwamen de Wijzen tot de conclusie dat deze “daden van goedheid” zijn? Door het bestuderen van de eigenschappen van

God. Als de Wijzen de Bijbel bestudeerden, zagen ze God zelf veel van deze acties uitvoeren. Bijvoorbeeld, de Wijzen zagen de manier waarop God Mozes behandelde tijdens zijn laatste momenten op aarde door hem een fatsoenlijke begrafenis te geven (Deuteronomium 34:5-6). In een bijzonder mooi Rabbijns onderwijs, wordt God aanzien als neerdalende in de afvalberg om de meest behoeftigen van Israël te kleden, comfort te geven, en te voeden. Al deze daden van goedheid brengen comfort en waardigheid naar mensen.

Wanneer we de zieken comfort brengen, brengen wij met ons een kleine hoeveelheid van genezing; wanneer we rouwenden troost brengen, brengen we ze een klein gevoel van hoop. Door ervoor te zorgen dat de doden op een waardige manier begraven worden laten we zien dat wij ons bekommerden over een persoon, zelfs als hij of zij niet in staat was om ons iets terug te geven.

We mogen nooit iets doen in de hoop een beloning te krijgen; veeleer moeten we vriendelijk handelen puur en alleen om onze medemens te helpen. Door het helpen van mensen in nood, zullen we godsvrucht brengen in de wereld.

De studie van Torah

Misschien ligt het aan mij, maar de studie van Torah lijkt hier niet op zijn plaats. Is een goede daad niet beter dan alleen wat te zitten en stoffige oude boeken te lezen uit de antieke kast van je grootvader? Deze zijn begrijpelijk conclusies; Echter, de manier waarop de Wijzen "de studie van Torah" begrepen maakt dit gebod een absoluut essentieel onderdeel van het leven van de gelovige.

De Wijzen zagen de studie van de Torah als van het allergrootste belang, want zonder de Torah zouden we niet weten over het belang van de zorg voor de zieken of het laten van de randen van onze velden voor de armen. Door het benoemen van de studie van de Torah als één van de geboden zonder maat, lieten de Wijzen ons zien dat Gods Woord in ons leven voorop zou moeten staan. We moeten het niet ergens wegmoffelen, integendeel de studie van Gods Woord zou in de voorhoede van onze gedachten moeten zijn.

De studie van Torah betekent niet alleen de tekst voor het plezier lezen. In het wereldbeeld van de Wijzen betekende het studeren

Gods Woord het inlassen van de woorden van de geschriften in elk gebied van ons leven. Het is niet genoeg om gewoon de woorden op een pagina te lezen; in plaats daarvan moeten we deze woorden nemen en alles in het leven ermee filteren.

De Wijzen spoorden ons aan om elke dag een beetje tijd opzij te zetten voor Torah studie. Ik weet dat voor mij de praktijk van enige tijd te wijden, tijdens de rustige uren van de ochtend, om Gods Woord te bestuderen mij echt help om de dag beter te laten verlopen. Ik kan het niet goed uitleggen, maar als ik wat tijd opzij zet om Gods Woord te bestuderen, voel ik me vol van energie en positief gedurende de dag. Het is zoals een kopje spirituele koffie. Ochtenden wanneer ik niet in staat ben om Gods Woord te bestuderen voelen gewoon niet zo vredig aan als het zou moeten.

Misschien is dit de reden waarom vrome Joden elke ochtend een beetje tijd opzij zetten om Gods Torah te bestuderen. Tijdens de ochtend gebedsdienst, dankt het Joodse volk God voor de gave van zijn Torah en dan volgt onmiddellijk het bestuderen van een paar passages uit de Bijbel en uit de Rabbijnse teksten. De studie van deze teksten is tijdens de ochtendgebed dienst, omdat de Rabbijnen studie zien als een daad van aanbidding. In feite, sommige mensen beweren dat het de hoogste vorm van aanbidding is. Door de studie van Gods Woord de prioriteit in ons leven te maken, prioriteren we de aanbidding van God.

Geboden met voortdurende beloning

De lijst van de geboden zonder maatregel wordt gevolgd door een soortgelijke lijst van voorschriften waarvan de effecten voortduren in de komende wereld. De rabbijnen bekijken de Komende Wereld als de hemel. Het is de plaats waar de rechtvaardigen gaan om hun beloning te ontvangen voor een leven van toewijding aan en geloof in God. De "beloningen" die een persoon ontvangt in deze wereld voor het vervullen van de geboden, zoals het eren van ouders of het voeden van de armen, worden overgedragen naar de volgende wereld. Omdat deze lijst grotendeels de eerste weerspiegelt, zullen we onze aandacht richten op de principes die niet eerder genoemd zijn: die van het eren van onze ouders en het brengen van vrede tussen mensen.

Het eren van uw vader en moeder

Het tonen van eer aan de ouders is een centrale praktijk in het Jodendom. De eer die getoond wordt aan onze ouders is een weerspiegeling van de eer die we aan God tonen. Wat betekent het om onze ouders te eren volgens de Joodse leer? Eren van de ouders gaat veel verder dan ze alleen maar te gehoorzamen. Joodse traditie heeft een aantal manieren vooropgesteld voor kinderen om eer te tonen aan hun ouders.

Kinderen tonen eer aan hun ouders door niet de plaats in te nemen waar hun ouders zitten of staan en door hun gesprek niet te onderbreken. Kinderen mogen geen woorden van hun ouders tegenspreken, noch mogen zij hun ouders bij hun voornamen noemen. Deze voorschriften zijn slechts het basis onderricht in het Jodendom i.v.m. wat “eer je vader en moeder” betekent. De Wijzen leren ook dat onze ouders eren ook betekent om hen op oudere leeftijd met voldoende voedsel, onderdak en kleding te voorzien. Publieke vernedering van de ouders is strikt verboden.

De Rabbijnen deden veel moeite om hun ouders te eren. Bijvoorbeeld, wanneer Rav Yosef de voetsporen van zijn moeder hoorde, zou hij zeggen: "De goddelijke aanwezigheid is in aantocht!" En Rabbi Yosef zou gaan liggen en liet zijn moeder op zijn rug lopen om te voorkomen dat zij door een plas moest lopen.

Vandaag wordt eren van de ouders beschouwd als ouderwets. Televisieprogramma's en films tonen het niet respecteren van ouders als normaal en zelfs iets om te vieren. Maar als gelovigen hebben wij een hogere roeping; Joodse geleerden willen niet dat we alleen maar onze ouders net kunnen verdragen; in plaats daarvan moeten we onze ouders het hoogste respect geven.

Het respect naar de ouders eindigt niet wanneer een ouder overlijdt. Zelfs nadat een ouder is overleden, is een kind nog steeds verplicht om hen eer te brengen. De hoogste manier om ouders te eren is om zich op een manier te gedragen die ervoor zorgt dat mensen hen prijzen als goede ouders.

De aansporing om onze ouders te eren moet zorgvuldig worden nageleefd door alle gelovigen. We moeten er naar streven om onze ouders altijd te eren, omdat de eer die we ze geven een

weerspiegeling is van het respect dat we tonen voor onze Vader in de hemel.

Vrede brengen tussen een mens en zijn medemens

De psalmist zegt: “Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, als broeders ook tezamen wonen.” (Psalm 133:1). Eenheid en vrede zijn één van de grootste eigenschappen die een persoon kan krijgen. De Schrift spreekt zeer goed over degenen die vrede te brengen en negatief tegen degenen die verdeeldheid brengen (Romeinen 16:17; Titus 3:10).

Verdeeldheid binnen Israël is wat de oorzaak was van de verwoesting van de Tweede Tempel en de verbanning van het Joodse volk. Aaron, de broer van Mozes, wordt herinnerd als een grote vredestichter binnen het Jodendom. Volgens de Joodse legende, hield Aaron zich in het kamp van Israël bezig met het brengen van vrede tussen vervreemde broeders. De Wijzen sporen ons aan om te worden "leerlingen van Aaron, door van vrede te houden en vrede na te streven" (m.Avot 1:1). Met dezelfde geest, vertelt Jakobus, de broer van Yeshua, ons over de vrede, “Maar gerechtigheid is een vrucht, die in vrede wordt gezaaid voor hen, die vrede stichten.” (Jakobus 3:18).

We leven in een wereld die gedijt op verdeeldheid en drama. De cultuur van Gods Koninkrijk is één van vrede en eenheid - vrede tussen alle mensen en een oprechte wens om fouten recht te zetten. Door degenen te zijn die vrede nastreven met onze naaste, brengen wij de cultuur van Gods Koninkrijk in deze wereld.

Besluit

Wanneer de Wijzen naar de wereld keken, zagen zij deze door de ogen van de Bijbel. De leefregels die in de Mishnah staan zijn veel meer dan een willekeurige lijst. In plaats daarvan moeten ze worden beschouwd als essentiële elementen voor een goddelijk leven. Met een economie die de armen beschermt, een manier van leven die zich verheugt in de wegen van God en probeert Hem te brengen het beste van wat we hebben. Een leven vol eer voor degenen die hun leven aan ons hebben gewijd, en één die de aanbidding van God als het epicentrum van onze levens plaatst.

Moge onze levens overstromen met de voorschriften die geen maat hebben.